

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

היכל ששי
שלשלת האור קובץ
שער עשרים ואחד

מאמר את הוי' האמרת

תרל"ט

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שמואל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וארבע לבריאה

מאה ושתים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו

לזכות

החתן הת' חיים שאול וזוגתו מרת רייזל שיחיו ברוק

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

ט"ו אלול, ה'תשס"ד

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' שמואל וזוגתו מרת רחל לאה שיחיו ברוק

הרה"ת ר' ישראל בער הלוי וזוגתו מרת הינדא שיחיו גורוויץ

זקניהם

הרה"ת ר' מנחם מענדל וזוגתו מרת חנה שיחיו ברוק

הרה"ת ר' מרדכי הכהן וזוגתו מרת דוואשא שיחיו רבין

מרת ביילא שתחי' גורוויץ

הרה"ת ר' לוי יצחק וזוגתו מרת גוטע שיחיו שפירא

MAAMMAR
Es Havaye He'emarto —5639

Copyright © 2004 by
“KEHOT” PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:
291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / Fax 778-4148
www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

בנין הדבור דהיינו שיומשך גילויי בחי' ש' הוי' בעש"מ. וזהו שבר"ה ג' ספרים נפתחים שהוא כנגד ג' בחי' אמ"ר וכמ"ש בס"י בשלשה ספרים ברא הקב"ה את עולמו בספר וסופר וסיפור, והיינו כי סיפור הוא בחי' מל' שהוא בחי' דבור, וכדי שיומשך בחי' סיפור הוא ע"י ספר וסופר, כי סופר הוא בחי' חכ', וכמ"ש אי' שוקל ואי' סופר, והיינו כי החכמה נמשך מבחי' אי', וכמ"ש והחכמה מאין תמצא, ובחי' אי' שוקל הוא בחי' מתקלא שהוא בוצינא דקרדוניתא שהוא בחי' משקל ומדה שמודד אורות בכלים. והנה כדי שיומשך בחי' ג' ספרים אלו זהו ג"כ ע"י קול שהוא כלול מאמ"ר, והיינו ע"י קול השופר שיוצא מהבל הלב שהוא כלול מאש מים ורוח כו', וע"כ סדר תקיעות שלש שלש שלש כי שלש תקיעות תקיעה שברים תרועה תקיעה, וע"י ג' בחי' אלו תר"ת ע"י נמשך שיהי' ג' ספרים נפתחים בר"ה עד שיומשך בבחי' סיפור שהוא בחי' דבור כנ"ל, וזהו את ה' האמרת היום.

והנה ענין וה' האמירך היום, הענין הוא דהנה ארז"ל כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו ממש שע"י דבור האדם בד"ת ע"י נמשך להם מלמעלה שיהי' הקב"ה קורא ושונה כנגדו ממש, וכדי שיהי' בכח האדם ע"י דבורו בד"ת להמשיך שיהי' הקב"ה קורא כנגדו, זהו הכח ניתן להם מלמעלה, וזהו וה' האמירך שהכח הזה שאתה ממשיך שיהי' הקב"ה קורא ג"כ זהו וה' האמירך שה' נתן לך כח הזה. וזהו מ"ש להיות לו לעם סגולה, שזהו כמו סגולה שהוא למעלה מהטעם איך יש ביכולת האדם ע"י דבורו להמשיך גילוי אוא"ס הוא רק כמו סגולה שאין לזה טעם כלל כו'. וזהו מ"ש אח"כ ולתתך עליון על כל הגויים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת, והיינו כי תהלה הוא מל' בהלו נרו על ראשי שהוא בחי' אש. ולשם הוא בחי' מל' כמ"ש ויעש דוד שם, מבחי' קדמות השכל כו', וזהו מ"ש ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ אשר הלכו אלקים לפדות לו לעם ולשום לו שם, בש"ב ז' ר"ג, והיינו שיהי' הגדלה בבחי' השם, שיהי' גילוי בחי' מל', וכדי שיהי' הגדלה בבחי' שם זהו ע"י מים כי מים מצמיחים, והיינו שהוא בחי' המשכת ה' חסדים שהוא ע"י בחי' גמ"ח כו'. ולתפארת הוא בחי' קו האמצעי שהוא בחי' תורה בחי' רוח כו'. וזהו ולתתך עליון כו' והיינו שנתן להם זה הכח מלמעלה שיהי' בכחם ע"י תורה ועבודה וגמ"ח להמשיך בחי' המשכת גילוי אוא"ס למטה כנ"ל.

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ש"פ תבוא הבעל"ט – יום הבהיר ח"י אלול, יום הולדת את שני המאורות הגדולים, הבעש"ט (בשנת נח"ת) ואדמו"ר הזקן (בשנת קה"ת) –

הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „את הוי' האמרת" מאת כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע מש"פ תבוא ח"י אלול תרל"ט, והמשכו מש"פ נצבים-וילך תרל"ט.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה מבוך כתי"ק, והוא תדפיס מ"ספר המאמרים תרל"ט" חלק ב' שנמצא בדפוס.

*

בשולי הגליון הוספנו מראי מקומות והערות מכ"ק אדמו"ר זי"ע שבאו **באותיות בולטות** (ראה לקמן בהמ"מ לתחילת המאמר) עם הוספות – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרה"ת ר' יהונתן דוד שי' (בהרב"צ ע"ה) רייניץ.

מערכת „אוצר החסידים"

ט"ו אלול ה'תשס"ד

מאה ושתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו ברוקלין, נ. י.

וכמ"ש אי' שוקל ואי' סופר: ראה גם תוי"א שמות נג, ב ואילך. ס' מאמרי אדה"ו תקס"ה ח"א ע' רה. נביאים ע' קכג.
וה' האמירך . . דהנה ארז"ל כל הקורא ושונה:
ראה גם אוה"ת תבוא שם ע תרסט. תתרפח.
ולתתך עליון . . לתהלה לשם ולתפארת: ראה גם לקו"ת תבוא מה, ב.

והיינו שצריך להמשיך את בחי' החסד הזה וכמ"ש זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון שמעוררים את בחי' החסד שהי' מתחילה מעצמו כי חפץ חסד הוא, ועכשיו אנו מעוררים ומזכירים את בחי' החסד הזה שיהי' גם עכשיו נבנה החסד כו', וזהו את הוי' האמרת והיינו שממשיך את הוי' בבחי' אמירה ודבור שיאמר את העשרה מאמרות, ופי' את הוי' האמרת היינו שממשיך את בחי' ש' הוי' בבחי' אמירה דהיינו בע"מ. דהנה גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ, דהנה במעשה שו"א כתיב בראשית ברא אלקים, שבכל העש"מ נאמר רק ש' אלקים, ואפי' בראשית נמי מאמר הוא בחי' מאמר אחד נאמר בו ג"כ רק ש' אלקים, משא"כ ע"י מעשה הצדיקים ממשיכים בבחי' הע"מ בחי' ש' הוי', וזהו שמקיימין את העולם שנברא בעש"מ והיינו כי קיום הוא בחי' יסוד, וזהו כמ"ש וצדיק יסוד עולם שהוא בחי' סוד הוי' ליריאוי, והיינו שממשיכים בחי' ש' הוי', וזהו שמקיימין שעושין קיום ויסוד וממשיכים מבחי' ש' הוי' בשם אלקים כו'. וזהו את ה' האמרת היום שמתחלה הי' רק מבחי' ש' אלקים אבל עכשיו ממשיכים שיהי' הוי' האמרת כנ"ל.

והנה ע"י מה ממשיכים שיהי' את ה' האמרת שיהי' גילוי בחי' עשרה מאמרות, זהו ע"י אמר וכמ"ש יום ליום יביע אמר, אמר הוא ר"ת אש מים רוח, שהוא בחי' קול כי הקול הוא מורכב מאש מים רוח, והנה הדבור נמשך מהקול וע"י אמ"ר ע"י נמשך שיהי' את ה' האמרת. והענין הוא, דהנה ג' בחי' אלו אמ"ר הוא בחי' משארז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח, עבודה הוא בחי' אש כי אש הוא בחי' העלאה ממטה למעלה, וכך עבודה הוא שהיו מקריבין את הבהמה ע"ג המזבח והיתה נכללת באש שלמעלה, וכך גם עתה תפלות כנגד תמידין תקנו, שזהו מ"ש כמו חלב ודשן תשבוע נפשי שצריך להקריב את החלב ודם לאלקות, דהיינו שלא יהי' לו רצון אחר כ"א רצון פשוט להוי' לבדו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ שאין לו שום רצון ותענוג כ"א לה' לבדו, וזהו בחי' אש, וגמ"ח הוא בחי' מים שהוא בחי' המשכה כי מים יורדים ממקום גבוה לנמוך כו', ותורה הוא בחי' רוח שהוא רוח פיו כו', והנה ע"י ג' בחי' אלו ע"י ממשיכים שיהי' בחי' גילוי הדבור, דהיינו שיומשך בחי' קיום ע"מ.

והנה בר"ה הוא עיקר בחי' בנין הדבור, וזהו שבמד"ר פ' אמור מתחיל הפרשה על ענין ר"ה בפסוק לעולם ה' דברך נצב בשמים, והיינו לפי שבר"ה הוא בחי'

<p>ג' בחי' אלו אמ"ר הוא בחי' משארז"ל על שלשה דברים העולם עומד: ראה גם לקו"ת שה"ש שם. ס' מאמרי אדהאמ"צ שם ע' מט.</p> <p>והנה בר"ה הוא עיקר בחי' בנין הדבור . . . דברך נצב בשמים: ראה גם אוה"ת תבוא שם ע' תתרסט. סה"מ תר"ל שם ע' שא ואילך. תרל"ב שם ע' תעד.</p>	<p>זהו שמקיימין את העולם שנברא בעש"מ: ראה גם סה"מ תרכ"ז ע' רפד. תרל"ב ח"ב ע' תלט.</p> <p>אמר הוא ר"ת אש מים רוח: ראה גם תוי"א בראשית ו, ד. לקו"ת שה"ש יב, ב. סידור עם דא"ח נב, ד. קפא, ב. רסד, ד. מאמרי אדהאמ"צ דרושי חתונה שם ע' לד. וש"נ.</p>
---	---

בס"ד ש"פ תבא ט"ל.

את הוי' האמרת היום כו' ולשמור חוקיו ומצותיו, וה' האמירך היום כו' ולשמור כל מצותיו, והקשה באוה"ח, מה שייד בשבח האמירך שהוא שבח הקב"ה לישראל שבח דלשמור כל מצותיו, שהרי זה שייד רק בשבח נש"י להקב"ה שהוא ענין אומרו ולשמור חוקיו ומצותיו כו' והיינו שהוא בחי' קבעומ"ש, אבל מה שייד ענין זה בשבח הקב"ה מה שמשבח לישראל. אך הענין יובן בהקדם פ"י האמרת שיש בו ג' פירושים הא' מל' שבח ורוממות הב' לשון לבוש כמ"ש בצע אמרתו ות' בזע פורפירא דילי', הג' לשון אמירה ודבור. ונבין תחילה פ"י האמרת שפ"י רז"ל* ל' שבח אתם עשאוני חטיבה אחת בעולם אף אני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, אתם עשאוני חטיבה אחת בעולם שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, אף אני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ, ובשניהם נא' אחד, וצ"ל מה"ע אחד. הנה רבו הפי' בתי' אחד, ובכלל יש בו ג' פ"י הא' הוא כמארז"ל במד"ר* אחד אין כיוצא בו (ועמ"ש במ"א* בענין ודברים אחדים שדברו על ה' אחד ועל אחד ה' אברהם), וצ"ל לכאורה מהו השבח שאין כיוצא בו, והאיך יעלה על לב איש ח"ו שיש כיוצא בו, גם צ"ל איך הוא בשבח דהאמירך שהוא השבח שהקב"ה משבח את ישראל, ענין אין כיוצא בו, הב' פ"י אחד ע"ד שארז"ל במד"ר* מהיכן זכו ישראל לק"ש ממ"ת,

הערות מכ"ק אדמו"ר ז"ע על המאמר שנדפסו בסה"מ תרע"ח ובסה"מ מלוקט שם. וגם הערות אלו נכללו כאן.

וראה גם לקמן הנחת כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ממאמר זה.

אך הענין יובן בהקדים: בהבא לקמן (עד פסקא: וביאר הענין) ראה אוה"ת תבוא שם ע' תתרנ"ח.

שיש בו ג' פירושים . . . ונבין תחילה פ"י האמרת: שורות אלו ניתוספו בגוכ"ק תרל"ט שם. שפ"י רז"ל: ברכות ו, סע"א. במדב"ר פי"ד,

ד.

כמארז"ל במד"ר: נשא פ"י, ה.

וע' מ"ש במ"א: ראה לקו"ת לג"פ רד"ה ויאמר ה' הן עס. [אוה"ת נח (כרך ו) תתרה, סע"א].

שהוא השבח שהקב"ה משבח את ישראל:

תיבות אלו ניתוספו בגוכ"ק תרל"ט שם.

שארז"ל במד"ר: ראה דברים רבה פ"ב, לא:

א"ל שמע ישראל אנכי ה"א, נענו כולן ואמרו: ה"א ה' אחד. — ומה שמחלק בפנים לשנים: אנכי — השיבו ה' אלקינו, לא יהי' לך —

את ה' האמרת: מיוסד על ד"ה זה באוה"ת תבוא ע' תתרנ"ח. וראה גם שם (כרך ה) ס"ע ב"ס"ע. וחלקו מיוסד על לקו"ת שלח מו, ד ואילך [ד"ה אני ה'א]. ואוה"ת האינו ע' איתש [ד"ה ראו עתה]. מאמר זה (עד לקמן פסקא: „ועתה י"ל הפי' השני" בתוך המאמר דש"פ נצו"י) נמצא בשינויים בסה"מ תרל"ב ח"ב ע' תעו ואילך. וכאן הוא עם הגהות נוספות מכ"ק אדמו"ר מהר"ש שגורשמו בס' תרל"ט [ולהלן יצויין בעז"ה המקומות שבהם ניתוספו ההגהות]. וראה גם מהדו"ק של המאמר בסה"מ תרל"ב שם ע' תע ואילך. חלק מהמאמר נמצא בשינויים ובתוס' הגהות בסה"מ תרל"ו ח"ב ע' תקפג [ד"ה ראו עתה]. וראה גם בהמשך תער"ב ח"א ע' שפ. עניני המאמר נמצאים בשינויים והוספות בסה"מ תרע"ח ע' תיא ואילך. תרפ"ו ע' קנא ואילך [ד"ה כל המאריך]. סה"מ מלוקט ח"א ע' נב ואילך [ד"ה מים רבים תשיזן]. ד"ה כנשר יעיר האמרת בהמשך תער"ב ח"א ע' שפ. תשכ"ב. לתחילת המאמר ראה גם ד"ה את ה' האמרת בתער"ב ח"א ע' שפ. מאמר דתרל"ב נדפס בקונטרס בפ"ע (קה"ת תשכ"ב) בתוס' הערות ומ"מ מכ"ק אדמו"ר ז"ע שבאו כאן באותיות בולטות. [וכן נמצאים תוס'

וזהו את ה' האמרת היום פ"י היום הוא ר"ה, דהיינו שבר"ה ממשיכים בחי' לבוש מל' שהוא בחי' לבוש של הוד והדר, וכמו שאנו אומרים בר"ה ה' מלך גאות לבש כו', וזהו שאנו מבקשים מלוך על העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך, ביקרך דוקא, והופע בהדר גאון עוזך שיהי' גילוי בחי' מלכותו בבחי' לבוש של הוד והדר, וזהו שאנו אומרים גלה כבוד מלכותך עלינו דהיינו שיהי' גילוי כבוד מל' דא"ס, וזהו ותמלוך אתה הוא הוי' לבדך שיהי' גילוי כל הבחי' במל' מבחי' אתה הוא והוי', וזהו את ה' האמרת היום שבר"ה ממשיכים בחי' לבוש מל', אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם.

וה' האמירך, הענין הוא דהנה ארז"ל מ"ט עזי מסגי ברישא והדר אימרי כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא, והנה אימרא הוא בחי' צדיקים שנק' נהורא כו', והנה מאימרא נעשה לבושים, כי מהצמר של אימרא עושים לבושים וכמ"ש ומגז כבשים יתחמם, וכן א' כל בגדים הנאמר בתורה הוא מצמר ופשתים, והיינו שע"י מעשה הצדיקים נעשים לבושים לנשמה, וזהו יביאו כו' והלבישו את האיש כו', ושרש הלבושים נמשך מבחי' לבושי' כתלג חיור כו', דהנה כתיב אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו, וכמ"ש במ"א ההפרש בין שנים לתולע, והיינו שנמשך בר"ה מבחי' לבושי' כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקי להלבין ולטהר את העון, וזהו ע"י התשובה כו', וזהו וה' האמירך היום דהיינו שנמשך עליך בחי' לבושי' מבחי' לבושי' כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקי, וזהו ע"י את ה' האמרת היום שהיא בחי' לבוש מל' ע"י קבעומ"ש ועי"ז וה' האמירך שנמשך ג"כ מלמעלה מבחי' לבושי' כתלג חיור שהוא בחי' המשכת יגמה"ר לטהר ולהלבין את עוונות בני' כו', וזהו שנק' אימרא שהוא בחי' אור כמאמר והדר נהורא, והיינו שאימרא שהוא בחי' לבושי' שנמשך בר"ה מבחי' לבושי' כתלג חיור נקי נהורא וזהו שר"ה נק' ג"כ אור וכמ"ש ה' אורי וישעי וארז"ל אורי בר"ה וישעי ביו"כ כו'.

ועתה י"ל פ"י הג' של את ה' האמרת שהוא בחי' אמירה ודבור שהוא בחי' שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, והענין הוא דהנה כתיב כי אמרתי עולם חסד יבנה, דהיינו שצריך לבנות את החסד, דהנה בתחלת בריאת העולמות ה' מצד עצמו כי חפץ חסד הוא, משא"כ עכשיו צריך לבנות את החסד,

סה"מ תרכ"ז ע' תכו. תרכ"ט ע' שסח. וש"נ. ועתה י"ל פ"י הג': בהבא לקמן (עד: והנה בר"ה) ראה סה"מ תר"ל שם ע' ש ואילך. סה"מ תרל"ב שם ע' תעד. וראה גם לקו"ת שה"ש יב, ב. ס' מאמרי אדהאמ"צ דרושי חתונה ח"א ע' לג ואילך. דהנה כתיב כי אמרתי עולם חסד יבנה . . . כי חפץ חסד הוא: ראה גם סה"מ תרכ"ז ע' קמ. קמב. תרכ"ט ע' ט. עג. תו. ועוד.

וכמו שאנו אומרים בר"ה ה' מלך גאות לבש: ראה גם רשימות תהלים להצ"צ (יהל אור) ס"ע שלח. לקו"ש חכ"ט ע' 317. וש"נ. וה' האמירך הענין דהנה ארז"ל מ"ט עזי מסגי ברישא והדר אימרי: ראה גם אוה"ת תבוא ע' תתרנ"ד. סה"מ תרכ"ז ע' שסב. תרכ"ט ע' נח. תרל"ג ח"א ע' ריא. רכט. וכמ"ש במ"א ההפרש בין שנים לתולע: ראה

אמר הקב"ה שמע ישראל אנכי ה' אלקיך, השיבו ישראל ה' אלקינו, לא יהי' לך כו' השיבו ישראל ה' אחד, ונמצא כי ה' אלקינו ה' אחד הוא קיבול על ב' דברות דאנכי ולא יהי' לך, ופי' הג' בענין אחד שהוא מצוה בפ"ע, והוא מצות ליחדו שיוצא מפסוק* שמע ישראל כו' ה' אחד, והיינו כי ב"נ אינם מוזהרים על השיתוף כמ"ש הרמ"א באו"ח סס"ו קנ"ו, והגם דכתיב באדה"ר ויצו, וארז"ל אין צו אלא כו', מ"מ לא נצטוו על השיתוף רק ישראל כמ"ש שמע ישראל כו' ה' אחד שז"ע מצות לייחדו.

וצ"ל ההפרש בין עבודת כוכבים ומזלות לבחי' השיתוף, הנה ארז"ל* דקרו לי אלקא דאלקי, והיינו כי הם אומרים רם על כל גוים ה' על השמים כבודו, שלהיותו רם ונשא* הוא רק על השמים כבודו אבל הארץ עזב בידי המזלות ומערכות אלקות, כי השפלה לפניו ית' להשפיל א"ע בעלולים השפלים כמו הארץ וכל אשר בה, וזהו לפי סברתם שהם חושבים שהבריאה היא בבחי' השתלשלות עו"ע*, אבל באמת אינו כן כי המגביה לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ כתי', שלהיותו מגביה לשבת לכן הוא משפילי לראות בהשגחה פרטית בשמים ובארץ בשוה, דהן אמת שארז"ל* אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר גדל שזהו בדרך השתלשלו' עו"ע, אבל מ"מ הבריאה אינו בדרך עו"ע כלל וקמ"י ית' כחשיכה כאורה שוין וכשם שהארץ היא השפלה גם לפי דעתם כן באמת גם השמים הם בחי' השפלה וכמ"ש היושבי בשמים שהקשו בזהר* דהל"ל היושב בשמים, אלא שזהו בחי' המשכת והשפלת בחי' היו"ד בבחי' שמים שזה נחשב כמשל הישיבה שע"י שהאדם יושב עד"מ הנה עי"ו נשפל כמלא קומתו כן בחי' המשכת היו"ד לבחי' שמים נחשב לבחי' השפלה, וכ"ש לגבי ית' שכחשיכה כאורה שוין

השיבו ה' אחד. אולי י"ל שהוא ע"פ הירוש' (ברכות פ"א ה"ה) דעשה"ד כלולים בק"ש: אנכי ה"א – שמע ישראל ה"א. לא יהי' גו' על פני – ה' אחד. וס"ל דהמדרש רבה כאן קיצר, וד"ת כו' ועשירים במק"א.

שיוצא מפסוק: **סהמ"צ להרמב"ם מ"ע ב'.** הלי' יסוה"ת בתחלתו. ובכ"מ. וראה ג"כ סהמ"צ להצ"צ מצות אחדות ה'.

ויצו ארז"ל אין: **זח"ג קיא, ב.** וראה ג"כ **סנה"ג נו, ב.** זח"א כו, ב. ובכ"מ.

ה' אחד שז"ע [= שזהו ענין] מצות לייחדו: תיבות אלו ניתוספו בגוכ"ק תרל"ט שם.

וצריך להבין ההפרש בין עבודת כוכבים . . לבחי' השיתוף: בהבא לקמן (עד פיסקא: וביאור הענין הנה בוהר) ראה אוה"ת בראשית (כרך ז) תתשסד, ב ואילך. וראה גם אוה"ת נח (כרך ג) תרנח, א ואילך. יתרו ע' תשנה. ואתחנן ע' שעג.

ד"ה באתי לגני תשי"ג. [בהנסמון לקמן הערה: ענין השיתוף].

הנה ארז"ל: **מנחות קי, א.** ועייג"כ תניא פכ"ד. ש' האמונה פכ"ב. דרוש דתער השכירה להצ"צ (בסו"ס דרך מצותיך ח"ב [אוה"ת נ"ד (כרך ב) ע' תשסח]). ובכ"מ.

שלהיותו רם ונשא: **ראה סידור ח"ב ד"ה אד' שפתי [רלו, ב].** סדי"ה הלל (בסו"ס דרמ"צ [קנב, א]).

שהבריאה היא בבחי' השתלשלות עו"ע: **ראה הגהות לד"ה פתח אלי' – תרנ"ח [ע' לח"ט] (הועתק קטע זה ב, התמים" ח"א מב, ע"א ד"ה וביאוה"ע. ועיי"ש ח"ב ע' פח).**

שארז"ל: **ראה ב"ר פ"י, ו.** זח"א רנא, א. **מו"נ ח"ב פ"י.**

שהקשו בוהר: **ח"ג רסה, ב.**

נעילת הסנדל ממשיכים ג"כ להיות בחי' מה יפו פעמיך ננעלים בחי' מלאך סנדל, בחי' כתר דעשי' כו', שלכן מברכין עי"ז ברכת שעשה לי כל צרכי, והרי בימים שאין נועלים סנדל אין מברכין ברכה זו, ומאחר שבכ"י מברכין ואומרים בא"ה הרי ממשיכים עי"ז דאל"כ ח"ו ה"ז בכלל דלא תשא כו', וזהו אין כיוצא בו בשבח דהאמירך שלא די מה שממשיכים עי"י ששומרים כל מצותיו אלא גם עי"ז כ"ד שאינו מצוה כלל שעושים ג"כ ממשיכים המשכות אלקות, וזה"ע אין כיוצא בו גם בהאמירך כו', וזהו אחד בארץ שגם בארץ בחי' היותר אחרונה ממשיכים כל בחי' אחד כו'.

ועתה י"ל הפי' השני של את ה' האמרת שהוא בחי' לבוש כו', והענין הוא דהנה אין מלך בלא עם, והנה עם הוא בחי' נפרדים, והנה כדי שיהי' בחי' נפרדים שהרי כתיב אני הוי' לא שניתי ואתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע בלי שינוי כלל, וכדי שיהי' בחי' עם נפרדים זהו עי"י בחי' לבוש מל' שמתלבש בלבוש גיאות וכמ"ש ה' מלך גיאות לבש ואין מלך בלא עם וממילא הוצרך להיות גם בחי' עם נפרדים כי על בנים אין שייך מלוכה כ"א דוקא על עם שהם נפרדים עליהם שייך בחי' מלוכה, והתהוות העם הוא ג"כ מבחי' מל' לפי שמל' הוא בבחי' רוממות והתנשאות ומאיר בריחוק מקום עי"ז נעשה בחי' עם נפרדים כו'.

והנה בבחי' לבוש זה יש ב' בחי', דהיינו שיש בחי' לבוש שהוא בחי' לבוש של הוד וכמ"ש הוד והדר לבשת שהוא בחי' כבוד הדר מלכותו ויש בחי' לבוש שאינה של הוד, וכמ"ש אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם כו', והענין הוא דהנה כתיב מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור, שיש בחי' מלוכה ויש בחי' ממשלה, והנה מלוכה הוא ברצון וכמ"ש ומלכותו ברצון קבלו עליהם, וממשלה היא בע"כ, והיינו שמלוכה הוא כשיש בחי' התגלות אוא"ס במל' או נק' מלוכה, וזהו שבקי"ס נאמר ה' ימלוך לעולם ועד, ואז נאמר ל' מלוכה, ומתחלה לא נאמר לשון מלוכה כלל וכמ"ש מלכותך ראו בניך בוקע ים, שבים דוקא הי' התגלות בחי' המלוכה והיינו לפי שבים הי' התגלות אוא"ס, הפך ים ליבשה שזהו ענין בחי' מל', שענין המלוכה הוא שיכול להפוך ולשנות את הדבר וע"כ בקי"ס שהי' היפך הטבע והפך הים ליבשה זהו ענין התגלות בחי' מלוכה כו', נמצא שמלוכה הוא כשיש בחי' התגלות אוא"ס במל', והנה בחי' מלוכה הוא ברצון, והיינו כשמקבלים עומ"ש ברצון, אז נק' בחי' מלך, וזהו ענין ה' מלך גאות לבש שהוא בחי' לבוש של הוד והדר כבוד הדר מל', משא"כ ממשלה הוא בע"כ, וזהו וממשלתך בכל דור ודור והיינו כשיש דור שאינם מקבלים עליהם עומ"ש ח"ו או נק' רק ממשלה שהוא בחי' אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם.

ועתה י"ל פי' השני: בהבא לקמן (כפיסקא זו ושלאחר"י) ראה גם ד"ה את ה' האמרת בסה"מ תרל" ע' רצט ואילך. סה"מ תרל"ב ע' תעד.

שיש בחי' מלוכה ויש בחי' ממשלה: ראה לקו"ת ר"ה נה, ב. נו, ב ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' תלו. ובכ"מ.

דש' הוי' הי' יכול להתהוות עולמות הא"ס עד אין שיעור כו', רק בחי' ש' שדי הוא שאמר לעולמו די כו', ומ"מ כתיב ה' מלך ה' מלך כו' הרי מתלבש בחי' ש' הוי' בבחי' ש' שדי מקור הזמן דבחי' מלך מלך ימלוך, וזהו אין כיוצא שיהי' בלתי בע"ג ובחי' הגבול כאחד, ונמצא זהו כענין שאמרו נמנע הנמנעות, להוציא מדעת האומר שרוכב ובלתי רוכב זהו נמנע גם בחוק הבורא כ"א שנמנעו הנמנעות ויכול להיות שני הפכים כאלו רוכב ובלתי רוכב כאחד שהרי ה' מלך כו', וזהו השבח דאין כיוצא בו כו'.

ומעתה צ"ל בה' האמירך כל פי' אלו ומה"ע לשמור את כל מצותיו שנא' בהאמירך. והענין הוא שארז"ל* הקב"ה מניח תפילין, תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך כו' אחד בארץ, פי' וענין התפילין שהקב"ה הוא בחי' קדוש וברוך בחי' ז"א דאצי' ע' בלק"ת בדרוש בהרת, והוא מניח תפילין הוא ענין המשכת מוחין לז"א, וכתיב מגיד דבריו כו' וארז"ל במד"ר* מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות, שפי' בזה שע"י שאמר לישראל לעשות מצות אלו ע"י מפעילים להיות הוא ית' בעצמו עושה, שע"י שאיש הישראלי מניח תפילין ממשיך שיהי' נמשך המשכת ד' מוחין לז"א, והוא ע"י ד"פ דתפילין קדש רומז* על בחי' החכ' והי' כי יביאך בחי' בינה שמע והא"ש הוא בחי' דעת שנחלק לחו"ג, וכן ע"י ציצית להיות הקב"ה מתעטף בציצית וכדומה כו', וזהו האמירך ל' שבח שזהו שבח גדול לישראל שע"י עשיית המצות שעושים ע"י ממשיכים שיהי' נמשך בחי' מצות שלמעלה, ומתורין בזה ג"כ ענין לשמור כל מצותיו דכתיב בהאמירך כו'.

אך מה"ע אין כיוצא בו בהאמירך שהרי גם בזה נאמר אחד כו', אך הענין יובן ע"פ מה שנת' במד"ר ע"פ חטא חטאה ירושלים וכי עובדי כוכבים ומזלות שעובדים לשמש אינם חוטאים כו' אלא שאינם כלום, והיינו כי ע"י כ"ד שאיש הישראלי עושה ממשיך ע"י המשכות עליונות כמו שע"י יחוד חו"כ ממשיכים למעלה בחי' יחוד הקב"ה כנ"ל עם כנס"י דלעילא, שלכן מברכין ע"י ז' ברכות ואומרים ז"פ ברוך אתה הוי' להיות כי ממשיכים ז' בחי' אלו כו', ואפי' גם ע"י דבר שאינו מצוה כלל כמו

דבחי' מלך מלך ימלוך: תיבות אלו ניתוספו בנוכ"ק תרל"ט שם.
שארז"ל: **ברכות ו, א. – ראה תו"א לה, ב.ג.**

ומעתה צ"ל בה' האמירך: להבא הלהן בפסקא זו, ראה גם סה"מ תרל"ב ע' תעג.
תפילין דמארי עלמא . . פי' וענין התפילין:
ראה גם סה"מ תרכ"ז ע' קיא ואילך.
ע' בלק"ת בדרוש בהרת: פי' תזריע כב, ג.
וארז"ל במד"ר: **שמו"ר פ"ל, ט.**

קדש רומז: **ראה דרושי תפילין שבסידור**
(ג, ג ואילך. ז, סע"א. ת, ב). **באמרי בינה וכו'**
[שער התפילין יח, א. שם ח"ג (הוצאת תשמ"ה) קט,
סע"ג ואילך. קיב, א ואילך. קיח, ג].
וחו והאמירך ל' שבח וזהו שבח גדול
לישראל: בסה"מ תרל"ב שם (ע' תפה) נוסף כאן
בשולי העמוד הגה"ה מגוכ"ק אדמור"מ מהר"ש.
אך מה"ע אין כיוצא בו . . במד"ר ע"פ חטא
חטאה ירושלים: ראה גם אוה"ת תבוא שם ע' ב'ע.
סה"מ תרל"ב שם ס"ע תעה.

לפניו ית' ה"ז ודאי בחי' השפלה, ולכן כמו שגם הם מודים שעל השמים כבודו כן באמת גם בבחי' הארץ וכל אשר בה הוא משגיח בבחי' השגחה פרטיות בכל פרט ופרט בכל נברא, וכמארז"ל בחולין ס"פ א"ט דס"ג ע"א ר"י כי הוי חזי שלך אמר משפטיך תהום רבה, וכי הוי חזי נמלה הוי אמר צדקתך כהררי אל, ופי' רש"י דאפי' נמלה אית לה חיותה כגדולה, ומשפטיך אף בתהום רבה, שזמנתה שלך לשפוט ולעשות נקמתך בדגת הים להמית המזומנים למות לשון מורי עכ"ל, ומכאן הביא רבינו זצ"ל* תשו' להאומרים שהשגחה היא רק במין האדם, שהרי גם על דגי הים יש השגחה פרטית להזמין המזומנים למות, וכן במד"ר פ' וישלח* פע"ט ארז"ל שגם צפור מבלעדי שמי' לא מתצדיא, שב"ק יוצא ואומר דימוס או ספקולא, וע' במד"ר קהלת ומג"א*, ובירושלמי פ"ט דשביעית, וא"כ יש השגחה פרטית בכ"ד, ומ"ש (חבקוק א' י"ד) ותעשה אדם כדגי הים כרמש כו' שארז"ל ע"ז* בע"ז ד"ד ע"א מה דגי הים כל הגדול מחבירו בולע כו' כך אלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו ולכן ארז"ל הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו, אין הכוונה שבלא דין ומשפט כ"א כמו שפי' רש"י בחולין גבי שלך, והמופת לזה שהרי הוכיחו מזה בגמ' שגם במין האדם כן הוא ובאדם הם מודים שיש השגחה פרטי, אלא ודאי גם בכ"ד יש השגחה פרטיות, שהרי במין האדם ודאי כו' מ"מ אנו צריכים להתפלל בשלומה של מלכות ע"ז כו' וכן הוא גם בשארי מינים כו' שיש השגחה פרטי בכ"ד, והעובדים לשמש ולירח או לכל צבא השמים אשר לא צויתי הם אינם מאמינים בזה, וזהו עבודת כוכבים ומזלות שנצטוו אדה"ר שגם ב"נ מוזהרים על ד"ז.

אבל ענין השיתוף* הוא ע"ד שארז"ל* ג' שותפים יש באדם אב ואם והקב"ה אב כו' אם כו' והקב"ה נותן בו נשמה שהעיקר הוא חלק הקב"ה שהרי בצאת הנפש

רבינו זצ"ל: **אדמור"ר הזקן. וראה רשימות**
הצ"צ לתהלים (יהל אור) לו, ז סק"ג [ע' קלב].

וכן במד"ר פ' וישלח: **להעיר מקהלת יעקב**
מע' השגחה. וי"ל דלכן תשובה נצחת הביא
רבנו מש"ס חולין דוקא.

במד"ר קהלת ומג"א: **קה"ר פ"י, ח. מג"א**
רבה פ"ג, ז.

שארז"ל ע"ז: **ולהעיר ממו"נ ח"ג ספי"ז.**
שארז"ל ע"ז בע"ז ד"ד ע"א מה דגי הים:
בסה"מ תרל"ב שם: שארז"ל ע"ז מה דגי הים כל
הגדול מחבירו בולע כו' אין הכוונה כו'. [וכל
השאר כאן הוא הוספה בגוכ"ק תרל"ט]. וראה
הערה לקמן בסמוך. לכללות ענין המבואר כאן
בענין השגחה פרטית – ראה גם בלקו"ש ח"ח ע'
277 ואילך [ונדפס גם באגרות קודש ח"א ע' קסח.

וראה ג"כ שם ח"ב ע' שצד].
בכ"ד יש השגחה פרטיות, שהרי במין האדם:
בסה"מ תרל"ב שם: בכ"ד יש השגחה פרטית, וזהו
שארז"ל הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא
מוראה איש את רעהו חיים בלעו, שהכוונה הוא
ג"כ כמו שפי' רש"י בחולין, שהרי במין האדם.
[ובס' גוכ"ק תרל"ט כאן העביר קולמוס על שורות
אלו. וראה הערה הקודמת].

ענין השיתוף: **ראה בכ"ז סהמ"צ להצ"צ**
מצות מילה. שם מצות אחדות ה'. ד"ה אנכי
בספר תרכ"ז [ע' נג]. **ד"ה מי כמוכה תרכ"ט**
[סה"מ תרכ"ט ע' קנה]. **ד"ה מי כמוכה תרל"ז.**
ובכ"מ.

ע"ד שארז"ל: **נדה לא, א. קדושין ל, ב.**

מן הגוף נשאר חלק אב ואם כאבן דומם שכל איברי הגוף אינם פועלים מאומה, ונמצא כי אינם שותפים שוים, וגם כי בחלק האב ואם באמת העיקר הוא הקב"ה שהרי ארז"ל* ע"פ אין צור כאלקיניו אין צייר כאלקיניו שצר צורה בתוך צורה, והרי אין האב ואם יודעים מאומה איך נצטייר הולד מהטפה רק כאשר משתהה הטפה בבטן האם ט' חדשים ברצונו של הקב"ה מצטייר ממנה ציור הולד ברמ"ח אברים מגודלים, ונמצא הרי רובא ככולו הוא חלק הקב"ה כו' ומ"מ קראן שותפים כאמרם ז"ל ג' שותפים כו' וצוה לכבד אותם כמ"ש כבד את אביך ואת אמך הוא מפני כי עכ"פ יש להם קצת שותפות שהרי הם בעלי בחירה עכ"פ, ואם לא יקח אשה לא יוליד, ונמצא הגם כי חלקם הוא קטן מאד מ"מ מאחר שיש להם קצת שותפות קראן שותפים, וע"ד שארז"ל כל האומר ויכולו כאלילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, נשמע מזה עכ"פ דמי שאין לו הבחירה חפשית שודאי אינו שייך כלל לקרותו בשם שותף, כמו עד"מ הארץ שממנה יוצאת לחם שזהו ע"י שזורעין בה וכשיורד גשם על הארץ מצמיח מפני כח הצומח אשר מלוּבש בארץ, האם נאמר שלהארץ יש שותפות בצמיחה זו, או כמו ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים האם נאמר שמפני שירידת השפע נמשך דרך בהם יש להם שותפות, ודאי אינו כן שהרי הם כגרזן ביד החוצב בו שא"א לומר שהגרזן הוא שותף במלאכה זו שחוצב האבנים מן ההר אלא הוא כלי שבו וע"י חוצבים מן ההר, אבל לא נערוך לו המעלה שיהי' שותף עם האדם החוצב בו, והיינו להיותו אינו בעל בחירה כלל, כן השמש והירח וכל צבא השמים ומערכות אלקות המשפיעים חיות ברצון הבורא הנה הם רק שלוחי השפע שע"י עובר השפע והוא כמארז"ל הנ"ל שאין לך עשב כו' שאין לו מזל כו' אבל הנה בחי' המזל שהוא מקור המשפיע החיות להעשב הצומח למטה, הנה הוא כגרזן ביד החוצב בו שאינו בעל בחירה כלל, ולכן א"א לתארו במעלת השיתוף כלל. אך הנה על דבר זה נצטוו ישראל לבד כמ"ש שמע ישראל כו' ה' אחד, אבל ב"נ אינם מצווים על השיתוף לפ"ד הרמ"א הנ"ל שנמשך אחר הר"ן והתוס"*, והיינו לפי שיצב גבולות עמים למספר בני" ע' נפש יוצאי ירך יעקב והם מקבלים ההשפעה מע"ש, ולכן לא נצטוו על דבר זה, אבל ה' אחד הוא מצות לייחדו הוא אזהרת השיתוף שלא לשתף שום דבר עם ש"ש כלל, והי"ז כמ"ש וידעת היום והשבות אל

שכל אברי הגוף: כן תוקן בגוכי"ק תרל"ט. ובתרל"ב שם: שכלי השכל. שהרי ארז"ל: **ברכות, א.** וע"ד שארז"ל . . שותף להקב"ה במע"ב: תיבות אלו ניתוספו בגוכי"ק תרל"ט שם. האם נאמר שלארץ יש שותפות בצמיחה זו: בסה"מ תרל"ב שם (ע' תעט) נוסף כאן הגהיה מגוכי"ק אדמו"ר מהר"ש בשולי הגליון. כמ"ש שמע ישראל כו' ה' אחד: בסה"מ תרל"ב שם נוסף כאן הגה"ה.

אחר הר"ן והתוס': **בד"ה מי כמוכה הנ"ל מצייין לתוד"ה שמא בכבורות (ב, א) וד"ה אסור בסנה (סג, ב), ר"ן ספ"ק דע"ז, ר"ז ני"ז ח"ה, ואשר בשו"ת ושב כהן סל"ה ושו"ת שער אפרים סכ"ד נחלקו ע"ז. – ועייג"כ נוי"ב מהד"ת חיו"ד סקמ"ח. פ"ת ליו"ד סקמ"ז סק"ב. פרמ"ג בשפתי דעת סו"ס סה. שדי חמד פאת השדה כללים אות ג' ס"ו סקי"א ובספרים שהוכאו שם.**

ומעתה צריך להבין: הוא המשך לד"ה את ה' האמרת היום שלפניו. מכאן עד פיסקא, ועתה י"ל הפי' השני* נמצא בשינויים בסה"מ תרל"ב ח"ב ע' תפג"ה. מאמר זה נמצא ג"כ לקמן בהנחת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, ומתחיל: את ה' האמרת. הבא להלן (פיסקא א' וב') הוא מיוסד על ד"ה את ה' האמרת באוה"ת דברים (כרך ה) ע' ב"סט. והתוכן נמצא גם בסה"מ תרל"ב ח"ב ע' תע"ה. ותי' הרשב"א: **שו"ת ח"א סתי"ח.** ומבין בהגבלת שכלו המוגבל: תיבות אלו ניתוספו בגוכי"ק תרל"ט. ענין שארז"ל: **בר" פ"ח, ב. ויק"ר רפי"ט. מדרש תהלים צ. וראה ג"כ סהמ"צ להצ"צ מצות האמנת אלקות בסופה.** יחידות עשירות .. בב"ע ואלפי .. דאצ"י: **ראה לקו"ת ר"פ ברכה [צג, א]. ביאורו ואוה"ת**

בס"ד (ש"פ נצו"י).

ומעתה צריך להבין פי' הא' שאחד הוא אין כיוצא בו שלכאורה צ"ל מה"ע השבח שאין כיוצא בו והאיך יעלה על לב איש ח"ו שיש כיוצא בו. אך הענין הוא דצ"ל מ"ש ואתה הוא ושנותיך לא יתמו שגם בזה צ"ל איך שייך לומר ענין ושנותיך הוא בחי' הזמן וגבול בהבורא ית' שהוא כבע"ג, ואומרו אח"כ לא יתמו, ותי' הרשב"א שלהיות הנברא הוא בע"ג לכן א"א לו להשיג ענין בחי' בלתי בע"ג, כ"א ע"י שיתארו לו ענין הגבול שאינו תמה ע"ז ומבין בהגבלת שכלו המוגבל, ואח"כ אומרים שהוא זמן ארוך כ"כ עד שהוא כבע"ג כו', והי"ז כדי לשבר את האוזן, וע"ד דכתבי עיני ה', אזני ה', תהי נא אזניך קשובות לקול תחנוני כו'.

אך י"ל באו"א, והוא כי הנה נודע שענין הזמן הוא בבחי' מל' כל עולמים, שבזה שייך זמן עבר הוה ועתיד חלוקים בג' תי' מלך מלך ימלוך כו', וזהו ענין שארז"ל* יומו של הקב"ה אלף שנה הכוונה כי יחידות עשירות מאות הוא בב"ע, ואלפים הוא בבחי' מ' מל' כל עולמים דאצ"י, אבל למעלה מבחי' זו לא יש בחי' הזמן כלל, וסדר זמנים הוא למעלה מבחי' הגבלת הזמן, ומ"מ א"א לומר שלא יש כלל בחי' שרש ומקור לזמן זה, שהרי בעה"ק* אמר שאם אתה אומר שהוא ית' כבע"ג ואין לו כח בגבול הרי אתה מחסר שלימותו, ונת' מזה בכ"ד ששרש בחי' ההגבלה הנמצא ממנו תחלה הוא בחי' כלים דנר"נ דאצ"י, ולתווך כל הפי' בזה הוא בחי' ל' כלים דז"א דאצ"י, וזהו שרש ענין ש' שדי, אבל ש' הוי' שהוא ה' הוה ויהי' כאחד הוא בחי' כבע"ג לגמרי כו' למעלה משרש ומקור הזמן לגמרי, ומצד בחי' או"א"ס

ר"פ ח"ש [ביאורו] לאדהאמ"צ יב, ג. אוה"ת חיי"ש ק, ב (בענין מאה עשרים), רשימות תהלים להצ"צ צ, ד ס"ק ד"ה [ע' שכא"ב].

אבל למעלה מבחי' זו: תיבת "למעלה" ניתוסף כאן בגוכי"ק בס' תרל"ט. וחסרה תיבה זו בסה"מ תרל"ב שם.

וסדר זמנים הוא למעלה מבחי' הגבלת הזמן: תיבות אלו ניתוספו בגוכי"ק תרל"ט שם. שהרי בעה"ק: **ח"א פ"ח.**

ונתי' מזה בכ"ד ששורש בחי' ההגבלה .. הוא בחי' כל"י .. דאצ"י: **ראה מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' קפח. ח"ב ע' תמ ואילך. דרמ"צ קסט, א. אוה"ת ויקרא (כרך ג) ע' תתפ. אוה"ת ענינים ע' רעג ואילך.**

וזהו שורש: **ראה בכ"ז ד"ה ויצוים וביאורו (באוה"ת ס' שמות).** [אוה"ת ורא' ע' ר"רא. וביאורו שם ע' ריב. וע' קנד ואילך].

שאינ אדם רואה* מתוך הלבן אלא מתוך השחור שבעין, שע"י שהחשך מכסה על בחי' התענוג המלוכש בו בבחי' נפילה ע"י הסתר זה נעשה הרעש גדול מאד יותר הרבה מבחי' הרעש דאופנים שהרעש שלהם הוא רק מצד היותם בעשי' ע' בכהאריז"ל ובלק"ת בד"ה האיזנו השמים השלישי* בסופו, וכ"ש בחי' התענוג העצום שמוסתר בדברים הגשמי' ולכן מבחי' בירור דרעש זה נעשה שער הוא בחי' זה השער בחי' שער רחב עצמות לובן התענוג כו' שלמעלה הרבה מבחי' העונג דח"ס הנמשך ע"י השערות כנ"ל.

ובזה יובן ל' המד"ר הנ"ל אני לבדי כי י"ל שמלבד שע"י בירור הניצוצות שנפלו בשבחה"כ מעולם התהו יורשים בחי' אורות דתהו הנה עי"ז מאיר ומתגלה מה שלמעלה מתהו ותיקון, והיינו כי התהו הי' בונה ע"מ לסתור, והשבירה הי' שהי' סותר ע"מ לבנות בכוונה וכאשר מבררים בבחי' התיקון שהוא לעשות לתקן בתיקוני המצות עד"מ שופר מקרן גשמי וד"מ שבלולב מצמחים הגשמי' הרי ע"י עשיית מצות אלו וכדומה להם משלימים את בחי' הרצון שסתר ע"מ לבנות בכוונה וע"י השלמת רצון זה שנתאוה שיהי' ממעשה התחתונים דוקא עי"ז יתגלה בחי' שלמעלה מתהו ותיקון, וזהו אני לבדי בחי' הוא וש' הוי' כמו שהם בבחי' לבדך כנ"ל, שנת' ענינו בד"ה כי מי נח הנ"ל, וכ"ז צריכים לראות בעבודה דעכשיו, וזהו ראו עתה השגה בבחי' ראי' איך שיהי' חיבור ב' בחי' אני ע"י הברורים דבחי' התענוג דעכשיו כו'.

ובכ"ז יובן שרש ענין האמרת ל' שבח אתם עשאוני חטיבה אחת כו' שמע כו' ה' אחד, שלפי המד"ר שקאי על קיבול ב' דברות דאנכי ולא יהי' לך, שהם כלליות התרי"ג מצות כי תרי"ג מצות* ניתנו כו' אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו, ותרי"א כמנין תורה צוה לנו משה, וע"י בירור המצות נשלם רצונו ית' שאמר ונעשה רצונו כו' וה"ז שבח גדול, וכ"ש לפי הפי' הג' שה' אחד הוא לרבות ענן השיתוף שזהו עוד יותר מבחי' אנכי ולא יהי' לך שזהו רק אזהרת עבודת כוכבים ומזלות הם בחי' שמש וירח כו' אשר לא צויתי, וה"ז שבח יותר מקיום שארי מצות כו'.

לבבך כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד שאין זולתו כלל, וכדכתיב ראו עתה כי אני הוא ואין אלקים עמדי כו'.

וביאור הענין הנה בזהר הקשה* מהו ראו עתה, מאחר שאני הוא קאי על לעתיד, ומהו ראו עתה. אך הענין דכתיב אני ראשון ואני אחרון, שלעתיד יתחברו ב' בחי' אני ועכשיו בכ"מ שנו' אני הוא רק פ"א אני אבל לעתיד יהי' ב"פ אני כא' כו'. והענין יובן בהקדם שרש ענין ההפרש בין ג"ע לתחה"מ* בדרך קצרה, שג"ע הוא תענוג הנשמות בלא גופים, ויש ב' בחי' ג"ע, ג"ע התחתון וג"ע העליון, ויש נשמות שאינם באים כלל לבחי' ג"ע העליון כלל, והגם כי בכל ג"ע יש כמה מדרגות שע"ז ארוז"ל* ת"ח אין להם מנוחה כו' שנאמר ילכו מחיל אל חיל, מ"מ בד"כ הם רק ב' בחי' ג"ע העליון והתחתון, ותחה"מ הוא רק בחי' אחת, והגם כי גם בתחה"מ יש כמה חילוקי מדרגות שכ"א נכוה מחופתו* של חבירו, מ"מ בכלל הוא רק בחי' א' ולא כמו ג"ע שיש בכללו ב' בחי' ג"ע, וגם יהיו נשמות בגופים דוקא, ולכאורה צ"ל מה"ע שיצטרכו הנשמות שיושבים בג"ע יותר מג"א שנה כמו האבות ומשה וכדומה לירד להתלבש בגוף בשביל לבוא לעונג שיתגלה בתחה"מ, ולמה היתה כזאת מלפניו ית' שיצטרכו להתלבש שנית בגוף, גם מה יתרון ויקר ענג זה כ"כ שכדאי כ"ז בשבילו כו'. הענין הוא דג"ע הוא בחי' תענוג הנשמות ממה שלומדים בג"ע הלכות התורה ברוחניות והרי הם משיגים הארה מבחי' זיו השכינה, שמוה נמשך הענג שהוא ענג נפלא עד אין קץ, ואמנם יש מבחי' התענוג מה שנפל בש"כ, והוא בלעו"ז, וזהו שארוז"ל* כשראו כרך גדול של רומי, שר"א בכה ור"ע שחק, שבכיות ר"א הי' על ירידת התענוג כ"כ להתלבש בדברים גשמי' כו' ור"ע שחק דאם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכ"ו, דהנה יש מלאכים* שנק' בשם קרבים כמ"ש וכל קרבי את שם קדשו, שכמו הקרבים מבררים המאכל שהמובחר יתעלה להיות חיות למוח ולב, והפסולת יודחה לחוץ, כן המלאכים אלו הם המבררים ירידת השפע, וכן בעליות המדרגות מלמטלמ"ע כמ"ש במ"א בענין עולים

בסוגיא (ובקרא) דזהו לנשמות בגופים היינו בתחה"מ – אף שגם בג"ע יש הענין דחופה ונכוה כו' (זח"א לט, א ועוד).

וזהו שארוז"ל: **ראה מכות בסופה. וראה תו"א ר"פ בשלח [סא, ג]. שם ר"פ תצוה [פא, סע"א-ב]. ובתו"ח שם ע' שמו. [בתו"ח הוצאת תשס"ג הוא בח"א קלה, סע"ג ואילך].**

יש מלאכים: **ראה בכ"ז ד"ה יסובבנהו לאדה"ו (ברוקלין תשכ"ב).** [סה"מ תקס"ו ע' שסא. שצג]. **וראה לקו"ת ר"פ צו [ז, ב]. שם פ' שלח ד"ה ענין הנסכים פ"ב [מא, ד]. ועוד.**

כמ"ש במ"א בענין עולים ויורדים: **ראה רד"ה ויחלום תש"ח (קונטרס נב). [סה"מ תש"ח ע' 80.**

וביאור הענין הנה בזהר: **הבא לקמן (עד פיסקא: ובוה יובן ל' המד"ר) מיוסד על ד"ה אני הי"א בלקו"ת שלח שם מו, ד ואילך. ואוה"ת האיזנו ע' אית"ש. וראה גם מאמרי אדה"ו תק"ע ע' קיח ואילך.**

בזהר הקשה: **ח"ב קת, ב. – להעיר מפד"ר רפ"ד.**

שורש ענין ההפרש בין ג"ע לתחה"מ: **ראה תו"א יתרו עג, ב. וככה תרל"ז פ"ה ואילך. ד"ה זה היום תרס"ו. ובכ"מ. וראה גם סה"מ תרל"ב ח"א ע' קכא ואילך. וש"נ. ס"ע רנח ואילך].**

שע"ז ארוז"ל: **ברכות בסופה. נכוה מחופתו: ב"ב עה, א. ומוכח שם**

וראה גם שם עד, ד ואילך.

תרי"ג מצות: **מכות כג, סע"ב. ושם.**

שאינ אדם רואה: **להעיר מלקו"ת האיזנו סד"ה כנשר יעיר [עח, ג].**

ובלק"ת בד"ה האיזנו השמים השלישי: עז, ב.

ע' בתוס' ד"ה ברוך בחולין דצ"ב ע"א, שהרעש הוא מחמת העדר השגתם שלהיותם אינם משיגים לכן הם ברעש ע"ד בן כפר שראה כו' והוא מחמת הסתר היצי' לגבי הבריאה, שרק זו"נ מקנא ביצי', וכ"ש אופנים דעשי' שהרעש הוא עוד יותר גדול, להיותם מרוחקים יותר כמ"ש אופן א' בארץ דתרגומו מלרע, וכ"ש בחי' התענוג שנפל בשבה"כ בדברים גשמי' שהריחוק אינו בערך כלל נגד ריחוק הנ"ל דבי"ע, שזה לא נתברר עדיין, וכנודע המשל מהפלת החומה שכל הגבוה יותר נופל למטה יותר, עכ"פ יצא לנו מזה שמחמת הסתר הגשמי' שמסתתר על בחי' התענוג שיש בו צ"ל הרעש ביתר שאת ויתר עז על בחי' הרעש דחיות ואופנים ג"כ, ורעש אותיות שער שע"ז יומשך בחי' זה השער כו' כי יש שער בימין* ושער בשמאל שער בימין הוא בחי' זה השער לה, ושער בשמאל הוא בחי' שער רישי' כעמר נקי, וכמו השערה שיונק מהמוח הגם שיניקתה הוא מהמוח, מ"מ חיותה מצומצמת מאד שהרי כשגוזזי' השערות לא יש שום כאב כלל וכלל והיינו להיות כי החיות אשר בהם הוא מצומצם מאד, ועד"ז יובן בנמשל דכתיב קווצותיו תלתלים תלי תלים של הלכות* שקאי על הלכות התורה, דכתיב בהם ג"כ סלסלה ותרוממך שע"י בירור וסלסול השערות להפריד ההלכות שלא יהי' שום קושיא מזה לזה ע"ז מתרומם נפש האדם, ואמנם שרש שרשן של הלכות שבתורה הוא שאורייתא מחכמה נפקת, ובחי' הארת התענוג שמאיר בחכמה הוא ע"י בחי' שערות שאבא יונק ממזלא הוא מזל הח' ונוצר שכל בחי' השערה הוא הארה מצומצמת וכנ"ל במשל כו', אבל בחי' זה השער הוא כמשל השער שהוא שער המשמש כניסה ויציאה, ושער זה הוא עוד שער רחב עד"מ שער החצר שהכל יכולים לעבור דרך בו, וע"י בחי' בירור התענוג שנפל בשבה"כ עד שנתלבש בדברים גשמי' דעשי' שמקבלים חיות משמרי אופנים ודרך בחי' המזלות שמשפיעים לכל עשב בפרט, ועושים מזה מצוה אשר צונו עד"מ ציצית מצמר גשמי ותפילין מקלף גשמי, וסוכה מסכך הגשמי, וד' מינים שבלולב מצמחים הגשמים, וע"י עשיית המצוה בדבר גשמי הלזה מגביהי' אותה שתעלה מנפילתה וקבלת חיותה מק"נ להכלל ולהבטל בתענוג העצמי, שזהו שמברכין על המצות אשר קדשנו אשר הוא בחי' הענג העצמי, וע"י בחי' בירור זה יזכה המברר ועושה המצוה לגילוי בחי' זה השער שהוא שער רחב הוא בחי' רחבה מצותך מאד שהם כלים רחבים לקבל גילוי בחי' מאד העליון שז"ע אדם אדמה לעליון שנת' בד"ה קרוב ה' לכל קוראיו וביאוריו*, וז"ע יתרון אור מתוך החשך דוקא, וע"ד

ויורדים* בו כסולם דתורה ותפלה כו', וכן להאדם ניתן העבודה לברר את בחי' התענוג הזה מירידתו, וכל ענין התלבשות הנשמה בגוף הוא בשביל זה שע"ז יתברר בחי' התענוג והי' יתרון האור מתוך החשך דוקא, ועיקר גילוי דבר זה יהי' לעתיד כי בד"כ ההפרש* בין ג"ע לתחה"מ שג"ע הוא בחי' ממכ"ע שיש בו חילוקי מדרגות לכן יש ב' בחי' ג"ע התחתון והעליון, והגם כי כדאי כל יסורי גיהנם בכדי לבוא לגילוי השגת התענוג גם מבחי' ג"ע התחתון, ונודע כי יסורי איוב* ע' שנה אינם כדאי נגד שעה א' מן הגיהנם ומ"מ כדאי כל יסורי גיהנם כמארז"ל מוטב דלידייני* כו' בשביל גילוי ג"ע ש"ל גם בשביל בחי' התחתונה שבג"ע התחתון, והיינו מפני היותו תענוג נפלא מאד עד אין קץ, מ"מ הוא רק מבחי' ממכ"ע שיש בו חילוקי מדרגות עד שנחלק לב' בחי' התחתון והעליון כו', אבל תחה"מ הוא בחי' א' להיותו מבחי' אוא"ס הסוכ"ע ששם אינו שייך מעלה ומטה כמו ביושר, ולכן היא בחי' אחת בד"כ רק שגם בבחי' החופה אין כל המקיפים שוים כו', אבל מ"מ הוא בחי' א' בד"כ והי' הגילוי בארץ שלמטה דוקא להיות כי נעוץ תחלתן בסופן שבסוף דוקא שהוא בחי' ארץ שבמעשה שמים קדמו כו' שם יהי' גילוי זה להיות כי בסוף דוקא יש כוונת נעיצת התחילה יותר מכמו היותו בבחי' ראש המתפשט כמ"ש בד"ה ועמדו רגליו* כו', ולכן תחה"מ בארץ דוקא להיות כי בארץ דוקא יהי' גילוי הארת בחי' סוכ"ע כו', וזהו ענין אני אני שיהי' לעתיד שיתחברו ב' בחי' אני, והי' רק מדרגה א' בד"כ, ורק עכשיו הוא העבודה שזהו דכתיב ראו עתה שצריכים לראות עתה בבחי' היום לעשותם שמאיר ג"כ הארת הסובב לכן יוכל להכין בעוה"ז ע"י העבודה שיוכה לעתיד לבחי' הגילוי דחיבור ב' בחי' אני, וזהו שארז"ל במד"ר ס"פ בא ספי"ט אבל לעתיד אני לבדי, י"ל ע"ד ונשגב ה' לבדו ביום ההוא שביום ההוא יהי' גילוי מבחי' לבדו היינו בחי' הוא והוי' כמו שהם בבחי' לבדך כמ"ש בד"ה כי מי נח*, והוא ענין יתרון האור שמתוך החשך דוקא.

וביאור הענין צ"ל ההפרש בין שרפים לחיות ואופנים*, שנת' בד"ה כי מי נח הנ"ל שהשרפים אומרים קדוש שהוא מחמת ההשגה שאימא מקננא בכורסי', ולכן הם עומדים ממעל לו* ע"ש, אבל החיות והאופנים הם ברעש גדול,

וראה לקו"ת דרושים ליוה"כ פ"ה סו, ב. אה"ת ויצא (כרך ה) תתמג, ב. תתמג, ב].

בד"כ ההפרש: **ראה בכ"ז תו"א ד"ה להבין כו' האבות ה"ה המרכבה [עג, ב]. לקו"ת שלח (מו, ד.) ובכ"מ.**

כי כדאי כל יסורי גיהנם בכדי לבוא . . ג"ע התחתון: ככת"י המעתיק הי' רשום: ג"ע התחתון והעליון. ובגוכ"ק העביר קולמוס למחוק תיבת: והעליון.

ונודע כי יסורי איוב: **הקדמת הרמב"ן לאיוב הובא באגה"ת פי"ב.**

כמארז"ל מוטב דלידייני* חגיגה טו, ב. ראה לקו"ת בשלח ד"ה ראו פ"ב, [א, ד].

כמ"ש בד"ה ועמדו רגליו: סה"מ תר"ל ע' שכ. וראה גם סה"מ תרל"ב ח"ב ע' שסו. וש"נ.

בד"ה כי מי נח: **דשנת תרל"ב (לא נדפס לע"ע).** [נדפס בסה"מ תרל"ב ח"ב ע' תס].

ההפרש בין שרפים לחיות ואופנים: **ראה לקו"ת במדבר כה, ד. שם מו, א. ובכ"מ.**

מחמת ההשגה . . הם עומדי' ממעל לו: **ראה לקו"ת חקת רד"ה אז ישיר [סב, ג]. ושם אמור ד"ה ונקדשתי פ"ה [לב, ב] באו"א.**

שם ע' כ.

כי יש שער בימין: **ראה בכ"ז לקו"ת שלח (מו, אואילך).**

קווצותיו תלתלים תלי תלים של הלכות: **שה"ש ה, יא. ובמדרש רבה שם.**

בד"ה קרוב ה' . . וביאוריו: **(לא נדפס לע"ע).** [נדפס בסה"מ תרל"ב ח"ב ע' תב. תה].

וכ"ש אופנים דעשי' שהרעש הוא עוד יותר גדול: בסה"מ תרל"ב שם (ע' תפא) נוסף כאן הגה"ה מגוכ"ק אדמ"ר מהר"ש בשולי הגליון. לכללות המבואר כאן ראה גם בסה"מ תרל"ג ח"א ע' יג שמביא מהמאמר דתרל"ב: והיינו ע"ד שנת' בד"ה את ה' האמרת (ל"ב) בענין והאופנים וחיה"ק ברעש גדול שענין הרעש שלהם הוא מחמת העדר ההשגה ע"ד בן כפר כו'. וראה גם